

Minister Rodziny i Polityki Społecznej

DPS-I.0211.122.2023.AM

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,
w odpowiedzi na pismo znak: XI.811.1.2023.ASZ/ACH z dnia 5 października 2023 r. uprzejmie informuję, co następuje.

Zgodnie z przepisem art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są, z wyjątkami wskazanymi w art. 106 ust. 2 ustawy, na podstawie decyzji administracyjnej po wcześniejszym przeprowadzeniu postępowania administracyjnego. Istotą tego postępowania jest ustalenie sytuacji wnioskodawcy ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dochodowej. Ustaleń tych dokonuje się w wyniku przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Kwestię przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego reguluje m.in. art. 107 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się u osób i rodzin korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej oraz u osób, o których mowa w art. 103. Natomiast na podstawie art. 107 ust. 4 ustawy w przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządza się aktualizację wywiadu. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się, mimo braku zmiany danych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy, a w przypadku osób przebywających w domach pomocy społecznej - nie rzadziej niż co 12 miesięcy.

Rodzinny wywiad środowiskowy jest ustawowym narzędziem służącym zbadaniu sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej. Ustawa o pomocy społecznej określa także katalog dokumentów, na podstawie których ustala się sytuację osoby lub rodziny. To na podstawie przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje bowiem analizy i oceny sytuacji danej osoby i formułuje wnioski z niej wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy.

Najbardziej istotna jest tu regulacja zawarta w art. 2 ust. 1 ustawy zgodnie z którą pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, zaś potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy

powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Program wieloletni „Senior+” (pierwotnie program wieloletni „Senior_WIGOR”) powstał w 2015 r., w odpowiedzi na potrzeby jednostek samorządu terytorialnego, które z braku środków finansowych nie mogły realizować zadań własnych, polegających na prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w ośrodkach wsparcia, określonych w art. 17 ust. 2 pkt 3, art. 19 pkt 11 oraz art. 21 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Wsparcie dla jednostek samorządu w ramach programu jest realizowane na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. W związku z powyższym ośrodki wsparcia, które powstają w ramach programu, nie mogą funkcjonować poza ustawą o pomocy społecznej.

Należy podkreślić, że ośrodki wsparcia „Senior+” nie są jedyną formą wsparcia seniorów. Oprócz nich istnieją kluby seniorów w domach kultury, Uniwersytety Trzeciego Wieku, osiedlowe kluby seniora, świetlice wiejskie, Koła Gospodyń Wiejskich, itp. Są to formy wsparcia i aktywizacji seniorów, które nie wymagają od seniorów spełnienia żadnych kryteriów uczestnictwa.

Mając na uwadze powyższe oraz fakt, iż z założenia pomoc społeczna ma charakter subsydiarny, a osoby występujące o nią są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej, co wynika wprost z art. 4 ustawy o pomocy społecznej, a przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego stwarza niewątpliwie okazję nie tylko do potwierdzenia aktualności danych, ale przede wszystkim do weryfikacji skuteczności przyznanego wsparcia i rozważenia ewentualnej zmiany planu pomocy w zależności od zmieniających się okoliczności, także sytuacji dochodowej – Ministerstwo nie planowało wprowadzenia zmian prawnych, mających na celu uproszczenie procedur przyznawania wsparcia w przypadku osób uczestniczących w zajęciach klubu samopomocy.

Jednakże mając na uwadze postulat Pana Rzecznika, przy okazji przyszłych prac nad nowelizacją ustawy o pomocy społecznej zostanie dokonana pogłębiona analiza konieczności przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego w przypadku udzielenia świadczenia w postaci uczestnictwa w zajęciach klubu samopomocy.

Jednocześnie informuję, że obecnie nie przewiduje się wprowadzenia „subwencji senioralnej” jako finansowej formy wsparcia jednostek samorządu terytorialnego.

Z wyrazami szacunku
z up. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej
Stanisław Szwed
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/